

Zpráva o výsledcích dotazníku mezi studujícími s ukončeným studiem bez absolvování v roce 2023

I. Základní informace

Cílem tohoto dotazování je lépe porozumět příčinám studijní neúspěšnosti a na tomto základě přijímat opatření, která efektivněji napomohou jejímu snižování. Sběr dat probíhá prostřednictvím informačního systému STAG. Automaticky je zasílán odkaz na dotazník všem studujícím, kteří zanechají studia, a těm, kteří mají studium ukončeno z důvodů nesplnění podmínek vyplývajících ze studijního a zkušebního řádu.

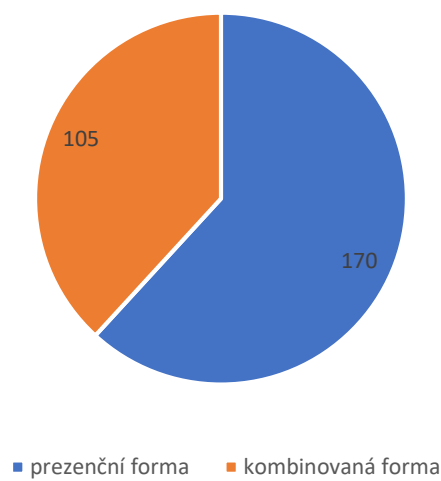
Dotazník byl na UHK spuštěn v červenci 2020, vzhledem k technickým problémům nastala jeho plná funkčnost v září 2020. Cyklus dotazování byl ukončen s koncem roku 2020 a za rok 2020 byly zpracovány první výsledky této pilotní fáze. V roce 2021 byla anketa poprvé spuštěna po celý kalendářní rok. V kalendářním roce 2022 dotazování pokračovalo, byla však dílčím způsobem upravena podoba dotazníku a nabídka možných odpovědí. Bez dalších změn anketa pokračovala v kalendářním roce 2023. Tato zpráva přináší výsledky právě za rok 2023, částečně také v návaznosti na výsledky a zjištění z předchozích let.

II. Údaje k účasti

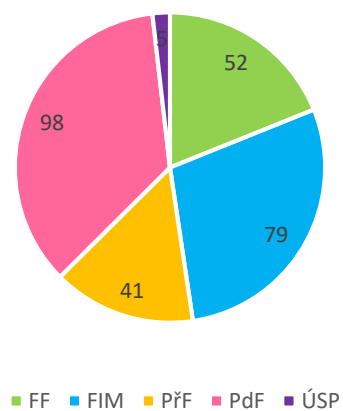
Dotazník odeslalo celkem 275 respondentek a respondentů, což je o 76 méně než v předchozím roce. Počet respondentů má klesající tendenci, jedná se o nejnižší účast po dobu existence ankety, s výjimkou prvního roku, v němž nastalo pilotního ověřování a během nějž nebyla anketa spuštěna po celý rok. V roce 2021 bylo odesláno 411 dotazníků a v roce 2022 351. Mezi výstupy ve STAG není evidence počtu oslovených studujících, proto nelze spočítat návratnost dotazníku.

Největší počet respondentů byl z Pedagogické fakulty (PdF) (98), následovali respondenti z Fakulty informatiky a managementu (FIM) (79), z Filozofické fakulty (FF) (52), z Přírodovědecké fakulty (PřF) (41) a ze studií zapsaných mimo fakulty (5) (tedy studujících dříve samostatného Ústavu sociální práce, jejichž studium nyní zajišťuje FF). Většina odpovídajících studovala v prezenční formě studia (170), zatímco v kombinované formě studovalo 105 respondentů a respondentek. Nejvíce odpovídajících studovalo bakalářské studium (211), následovalo navazující magisterské studium (40), magisterské studium (17) a doktorské (7).

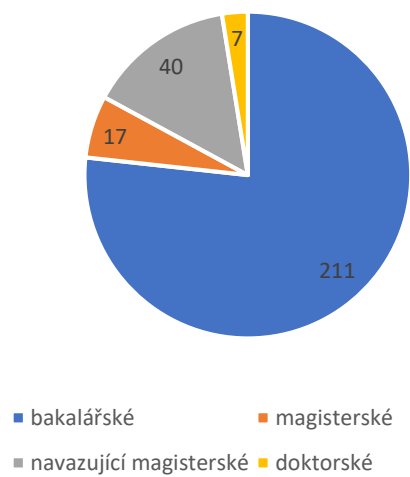
Respondenti dle formy studia

Respondenti dle fakulty

Respondenti dle typu studia

III. Podoba dotazníku

V dotazníku je uvedeno několik tvrzení, u nichž respondenti vybírají z odpovědí rozhodně souhlasím / spíše souhlasím / spíše nesouhlasím / rozhodně nesouhlasím, a to v závislosti na tom, jak vnímají vliv daného tvrzení na ukončení jejich studia na UHK.

V roce 2023 byla zařazena následující tvrzení:

- Absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji.
- Dostatečně jsem si neohlídal/a pravidla a podmínky studia.
- I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.
- Nevyhovovalo mi studovat na UHK.
- Studium bylo příliš časově náročné a nezvládal/a jsem ho skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod.
- Studium bylo příliš obsahově náročné.
- Vliv měly finanční důvody.
- Vliv měly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody.
- Výuka mi nepřipadala dostatečně kvalitní.
- Zvolený studijní program nesplnil moje očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi).
- Vliv měla situace ovlivněná epidemií covidu-19.
- Vliv měly jiné (výše neuvedené) důvody.

Součástí dotazníku je poté otázka s textovou odpovědí: Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?

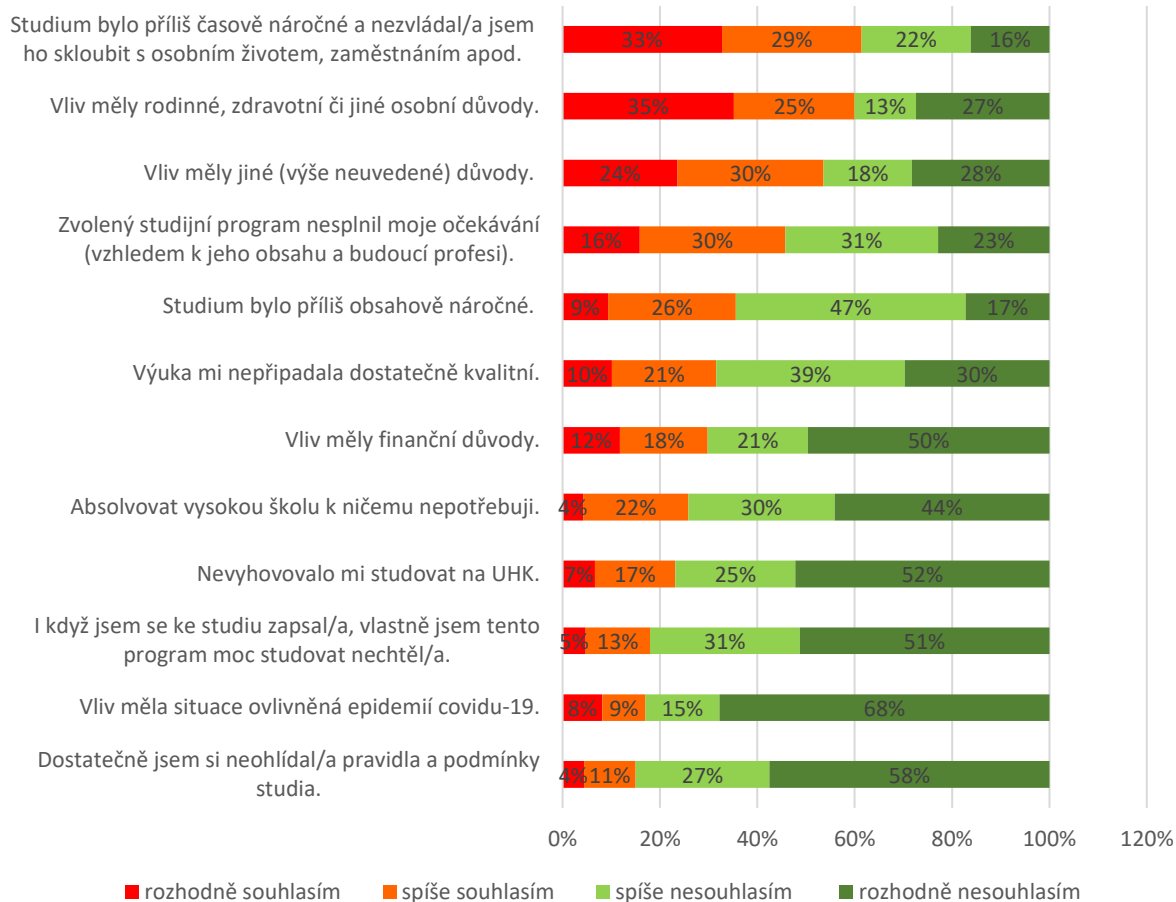
Respondenti dále mají možnost uvádět i jakékoli další slovní komentáře.

IV. Výsledky dotazníku

Největší procento souhlasných odpovědí (rozhodně souhlasím nebo spíše souhlasím), a tedy nejčastější mezi vlivy uváděnými k ukončení studia, mělo tvrzení, že studium bylo příliš časově náročné a respondenti a respondentky jej nezvládali skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod. (61 % z těch, co na dané tvrzení odpovídali). Následovaly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, u nichž svůj souhlas uvedlo 60 % respondentů. 54 % dotazovaných rozhodně nebo spíše souhlasilo s tvrzením, že vliv měly jiné (ve výčtu tvrzení neuvedené) důvody. Při hodnocení vlivů na ukončení studia 46 % respondentů rozhodně nebo spíše souhlasilo s tvrzením, že zvolený studijní program nesplnil jejich očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi) a 36 % s tím, že studium bylo příliš obsahově náročné. 32 % dotazovaných uvedlo souhlas s tím, že výuka jim nepřipadala dostatečně kvalitní. 30 % respondentů uvedlo souhlas s tvrzením, že vliv měly finanční důvody. S tvrzením, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebují, rozhodně nebo spíše souhlasilo 26 % respondentů. 23 % dotazovaných souhlasilo s tím, že jim nevyhovovalo studovat na UHK. 18 % dotazovaných uvedlo rozhodně / spíše souhlasím u tvrzení, že i když se ke studiu zapsali, tento program vlastně moc studovat nechtěli. S vlivem situace ovlivněné epidemií covidu-19 na ukončení studia rozhodně nebo spíše souhlasilo 17 % respondentů. 15 % vyjádřilo souhlasné stanovisko k výroku, že si dostatečně neohlídali pravidla a podmínky studia.

Zjištění do značné míry korespondují s výsledky dotazování z loňského roku, v němž byly nejčastěji uváděné zcela stejné vlivy, a to i v relativně obdobné četnosti. Pět nejčastěji uváděných vlivů bylo shodných, výraznější rozdíl byl pouze u pátého, kdy obsahovou náročnost studia uvedlo v roce 2023 o 9 % respondentů méně. V případě některých tvrzení jsou ale viditelnější rozdíly, zejm. za rok 2023 již méně respondentů souhlasilo s vlivem pandemie covidu-19 na ukončení studia (v roce 2022 to bylo 37 % respondentů, v roce 2023 17 %). Naopak se zvýšilo uvádění finančních důvodů. V roce 2022 s nimi mezi vlivy na ukončení studia rozhodně nebo spíše souhlasilo 22 % respondentů, v roce 2023 to bylo 30 %.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů 2023

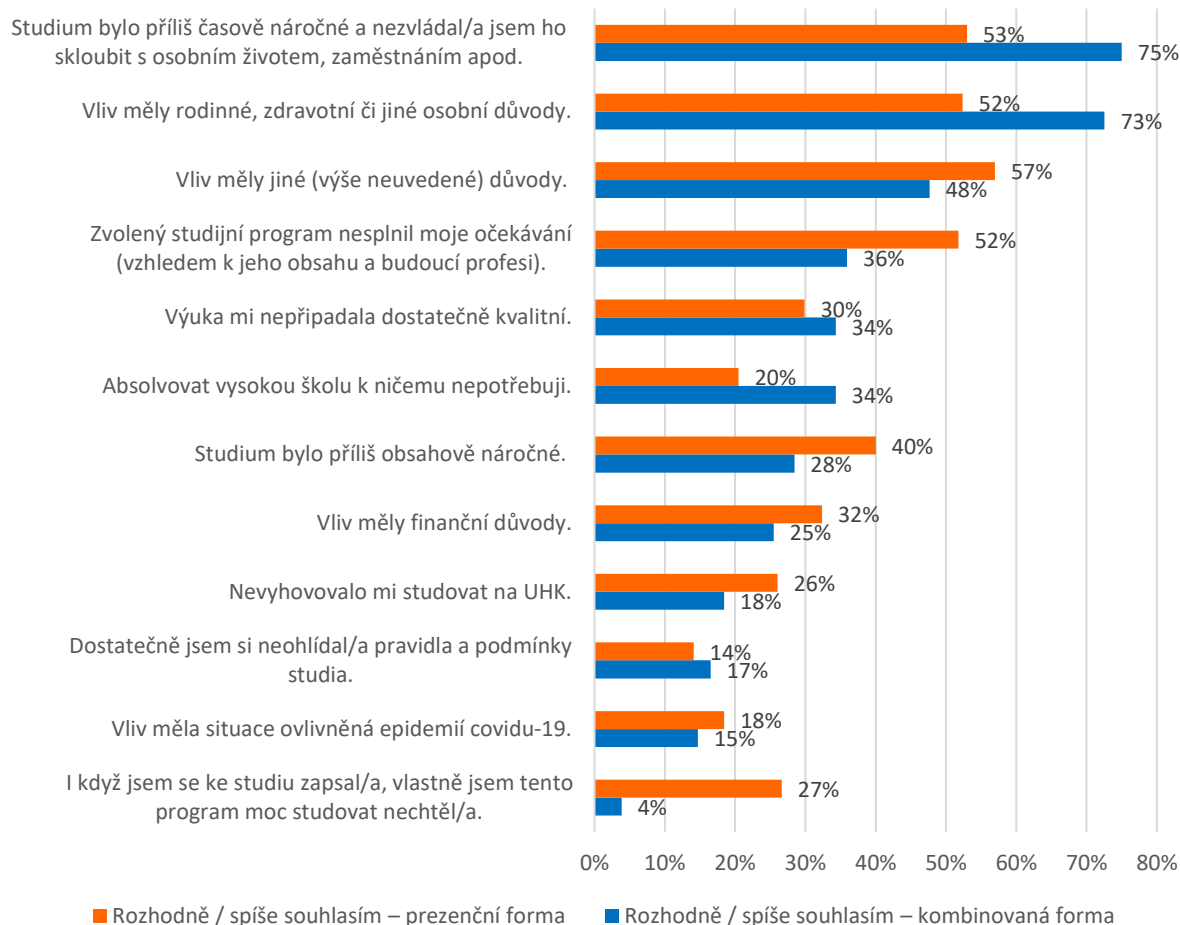
Rozdíly dle formy studia

Následující graf zobrazuje rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek dle forem studia. Z nich vyplývá, že pro studující v prezenční formě studia jsou nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia jiné důvody (57 %), časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (53 %), rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (52 %) a nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu (rovněž 52 %). V kombinované formě vliv časové náročnosti studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. uvedlo 75 % respondentů, rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody 73 %, jiné důvody 48 % a nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu 36 %.

Viditelnější rozdíly jsou také v hodnocení některých vlivů na ukončení studia. Např. poměrně velký rozdíl je u tvrzení: *„I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.“*, s nímž rozhodně nebo spíše souhlasilo 27 % respondentů z prezenční formy studia a 4 % z kombinované. S tvrzením: *„Absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji“* rozhodně nebo spíše souhlasilo v prezenční formě 20 % respondentů, v kombinované o 14 % více (34 %). Respondenti a respondentky, kteří byli zapsáni v prezenční formě studia, také častěji mezi vlivy uvádějí obsahovou náročnost studia (40 %) (v kombinované formě 28 %).

Hlavní zjištění se nijak výrazně nevymykají z toho, co bylo zjištěno v předchozích letech.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle formy studia

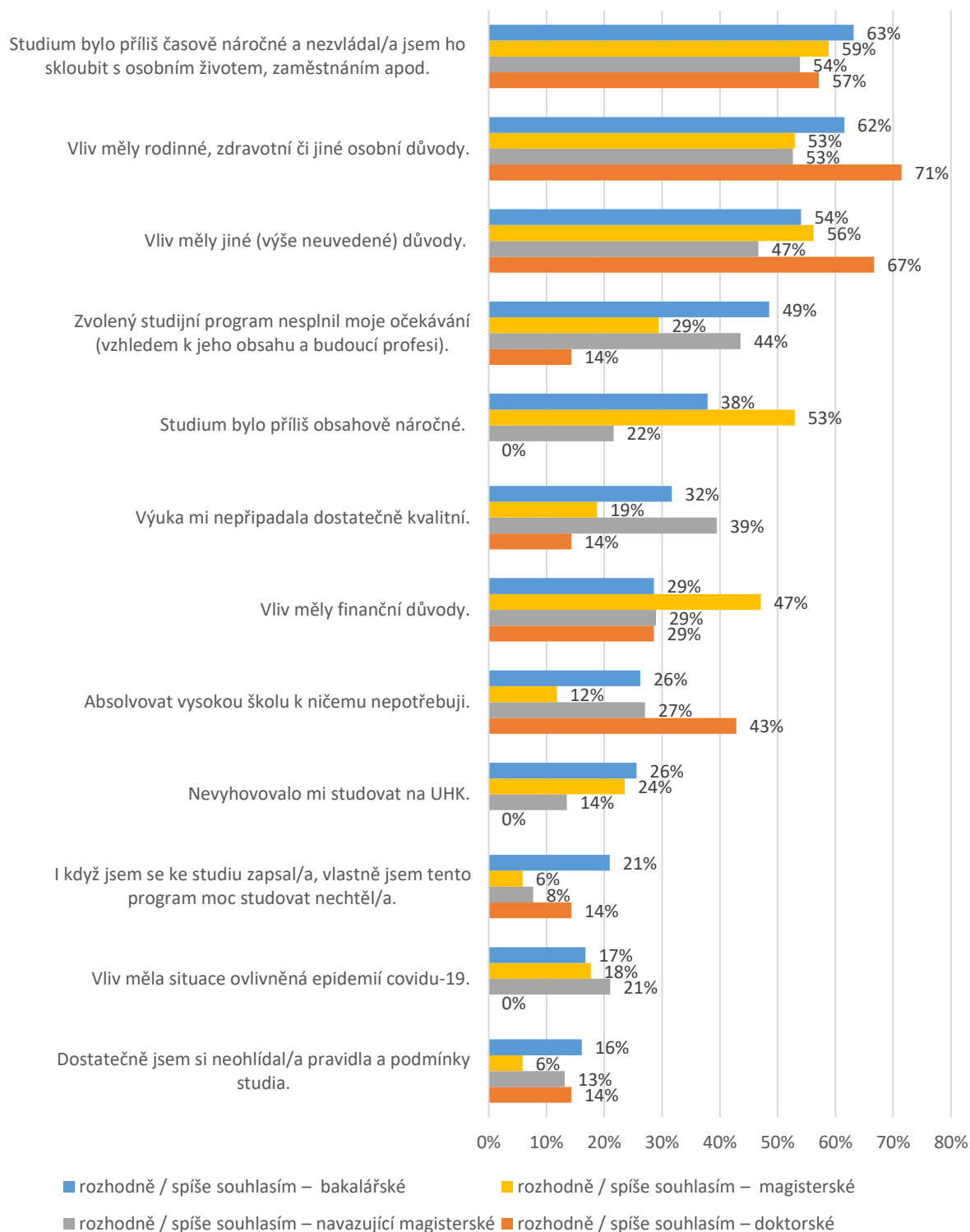
Rozdíly dle typu studia

Další graf ukazuje rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek dle typu studia. Je však třeba vést v patrnosti, že s výjimkou bakalářského studia (211 odpovídajících) se jedná o relativně malé skupiny respondentů (40 navazující magisterské studium, 17 magisterské studium, 7 doktorské studium).

V bakalářském studiu byly čtyřmi nejčastěji uváděnými vlivy časová náročnost studia a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (63 %), rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (62 %), jiné důvody (54 %) a nesplněná očekávání od studijního programu (49 %). V magisterském se mezi prvními čtyři nejčastěji uváděnými vlivy objevilo tvrzení, že studium bylo příliš obsahově náročné, a to na třetím až čtvrtém místě (53 %) společně s vlivem rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů. Častěji byla uváděna časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (59 %) a jiné důvody (56 %). V navazujícím magisterském studiu bylo pořadí prvních čtyř vlivů stejné jako u bakalářského studia, i když s odlišným procentním zastoupením: časová náročnost studia a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. 54 %, rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody 53 %, jiné důvody 47 % a nesplněná očekávání od studijního programu 44 %. Na pátém místě (39 % respondentů) se objevila nedostatečná kvalita výuky, která byla v případě bakalářského studia 32 % a v případě magisterského studia 19 %. V případě doktorského studia byly nejčastějšími rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (71 %), jiné důvody (67 %), na třetím místě byla časová náročnost studia (57 %) a na čtvrtém tvrzení, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji (43 %).

Stejně jako v předchozích letech roce se v případě magisterských studijních programů obsahová náročnost studia objevila mezi nejčastěji uváděnými vlivy, a to na rozdíl od bakalářského, navazujícího magisterského či doktorského studia.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle typu studia

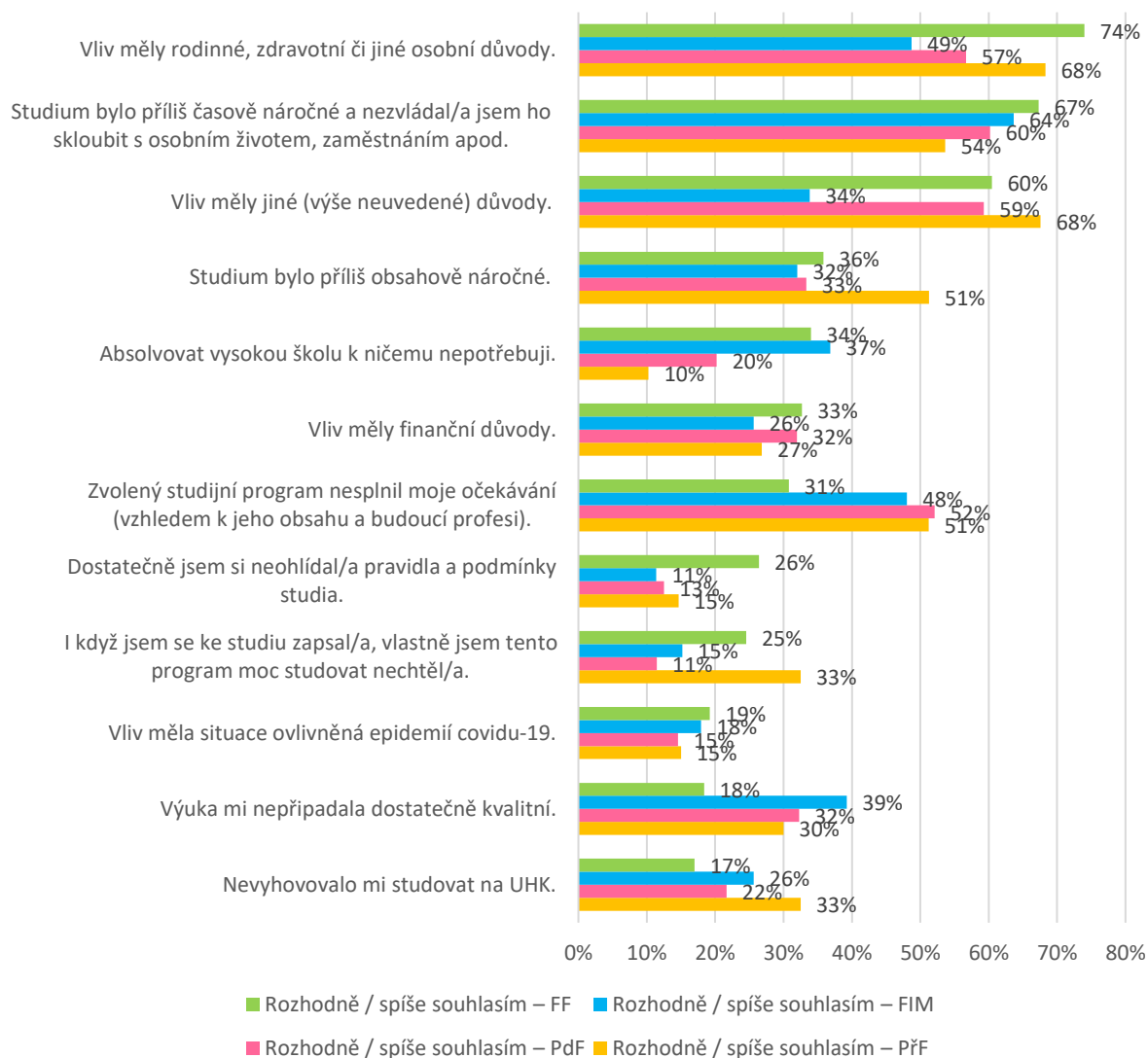
Rozdíly dle fakulty studia

Mezifakultní rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek shrnuje následující graf. Z důvodu nízkého počtu respondentů nejsou uváděny níže údaje pro respondenty mimo fakulty.

Na všech čtyřech fakultách byly mezi pěti nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia (i když se lišilo pořadí a četnost): rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním. Na třech fakultách byly uváděny jiné důvody (s výjimkou FIM) a obsahová náročnost studia (opět s výjimkou FIM). V případě třech fakult byla uváděna nesplněná očekávání od studijního programu (s výjimkou FF). Na FF a FIM bylo mezi pěti nejčastěji uváděnými vlivy to, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji. Na FIM byla v první pětici uváděna kvalita výuky.

Rozdíly mezi fakultami v četnosti uvádění jednotlivých vlivů jsou viditelné např. v případě jiných důvodů (PřF 68 %, FF 60 %, PdF 59 %, FIM 34 %), rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů (FF 74 %, PřF 68 %, PdF 57 %, FIM 49 %). U nesplněných očekávání od studijních programů tento vliv nejčastěji uváděli respondenti PdF (52 %), následování respondenty PřF (51 %), FIM (48 %) a FF (31 %). Mezifakultní rozdíly jsou i u nedostatečné kvality výuky (39 % FIM, 32 % PdF, 30 % PřF, 18 % FF) či obsahové náročnosti studia (PřF 51 %, FF 36 %, PdF 33 %, FIM 32 %). Mezifakultní rozdíly jsou viditelné i v případě tvrzení: „*I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.*“ – PřF 33 %, FF 25 %, FIM 15 %, PdF 11 %. A rovněž v případě tvrzení: „*Absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji.*“ – FIM 37 %, FF 34 %, PdF 20 %, PřF 10 %.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle fakulty

Slovní komentáře

Na otázky „Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?“ bylo zasláno celkem 84 komentářů. Respondenti mohli rovněž v anketě uvádět další textové připomínky, kterých bylo doručeno 64. Celkem tedy bylo napsáno 148 komentářů. Je to méně než v předchozím roce, kdy bylo celkem uvedeno 186 slovních odpovědí, v roce 2021 dokonce 237.

Níže uvedené shrnutí zpracovává společně slovní komentáře, bez ohledu na to, v jaké části byly uváděny.

Řada dotazovaných využila prostor pro volné komentáře pro obecnější zhodnocení svých zkušeností se studiem či podrobnější vysvětlení důvodů, které je vedly k ukončení studia (např. rodinné důvody, zdravotní důvody, změna náplně práce, zvyšující se nároky na dojíždění, obtížnost skloubit studium se zaměstnáním či péčí o děti, studium nepřinášelo dost nového, výuka nesplnila představy, obtížnost skloubit dvě studia, nevhodný výběr oboru, změna oboru atd.). Odpovědi byly velmi individuální a lišilo se jejich pojetí i rozsah.

Z hlediska vlivů, které v některých případech stály za ukončením studia, a podnětů, co by mohla UHK zlepšit, se objevovala např. následující témata:

- vyšší míra flexibility ohledně individuálních potřeb studujících (např. umožnění individuálních plánů, možnost více si studium rozložit a studovat jej déle),
- zmírnění nepřiměřených nároků na některé předměty v některých studijních programech,
- zlepšit přístup některých vyučujících, být vstřícnější,
- zpřehlednit podmínky a informace k závěrečným pracím, nabízet dostatek témat,
- upravit podmínky pro snižování poplatků pro ty, co mají splněné předměty,
- zlepšit komunikaci, lépe reagovat na kritiku ze strany studujících,
- zvýšit ubytovací stipendium,
- umožnit distanční studium (online).

V. Závěry a doporučení

Z výsledků dotazníku pro studující, kteří ukončili studium bez absolvování, vyplývá, že pět faktorů, které respondenti nejčastěji uváděli v kontextu svého ukončení studia, byly: časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním a pracovním životem, rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, jiné důvody, nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu a přílišná obsahová náročnost studia. Pořadí a četnost uvádění jednotlivých vlivů se lišily dle typu forem studia, dle typu studia a na jednotlivých fakultách, jak ukazují předchozí grafy.

Zjištění navazují na výsledky dotazování v loňském roce, kdy pořadí těchto prvních nejčastěji uváděných vlivů bylo obdobné, i uváděná četnost byla srovnatelná, s výjimkou obsahové náročnosti studia, s níž v roce 2022 (rozhodně nebo spíše) souhlasilo 45 % respondentů a v roce 2023 36 %.

UHK by se tak ve své činnosti zaměřené na zvyšování úspěšnosti studia celouniverzitně měla zaměřovat zejména na to, co již bylo uváděno v předchozích zprávách. Jedná se o následující body:

- 1) Organizace studia (zejména v kombinované formě), jeho vyšší flexibilita a hledání dalších možností pro usnadnění skloubení studia s osobním a pracovním životem i dalšími aktivitami studujících.
- 2) Další rozvoj aktivit a služeb poradenského centra a zvyšování povědomí studujících o jeho nabídce, aby studující měli adekvátní podporu při odbourávání případných bariér pro dokončování studia, které vyplývají z jejich zdravotní, rodinné či osobní situace.
- 3) Hledání cest, jak lépe seznámit uchazeče s obsahem studijních programů a profesním uplatněním, stejně jako rozšiřovat nabídku poradenství pro výběr vhodného studijního programu.

UHK bude v dotazování studujících, kteří ukončili studium bez absolvování, pokračovat i v kalendářním roce 2024. Dotazník i možnost odpovědí zůstane zachována ve stejné podobě, jako tomu bylo v roce 2023.